

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на докторска програма „Геология и проучване на полезните изкопаеми“, в професионално направление 4.4 Науки за Земята, от област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, в Геолого-географски факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“,

1. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА:

Процедурата е открита от Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика на 27.11.2017г. (Протокол №19) по искане на висшето училище (вх.№702/02.11.2017г.).

На заседание, проведено на 01.10.2018г. (Протокол №18), на основание чл. 88а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на Комисията приеха доклада на експертната група: проф. д-р Иван Марков, проф. д-р Марияна Николова, докторант Биляна Григорова-Пешева, утвърдена с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 31.05.2018г.. (Протокол №10).

Експертната група извърши проверка на оценяваната институция в периода от 02.07.2018г. до 04.07.2018г.

2. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/¹:

Въз основа на изводите в доклада на експертната група Постоянната комисия направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнение на критерий 1.1. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма“:

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ) е изградил и осъществява образцова политика по осигуряване на качеството на институционално ниво. В рамките на Геолого-географския факултет (ГГФ) и

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

професионалното направление, системата за управление на качеството е подчинена и следва заложеното в нормативните документи и правилници на СУ, уреждащи дейността, свързана с процеса на обучение и научноизследователската дейност. В акредитационния период са проведени вътрешни одити по качеството по отношение на обслужването в сектор „Студенти“. Няма данни за проведени одити за оценка на качеството на обучение по конкретната докторска програма и за активно включване на докторантите в дейностите по осигуряване на качеството. Системата за контрол по спазване на етиката в академичните отношения дава положителни резултати. През периода не е имало прояви на дискриминация, изпитни измами и регистрирано плагиатство сред обучавани докторанти по специалността, въпреки че няма действаща автоматизирана система за антиплагиатство.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1. в съответствие със стандарт 2 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни“:

Учебната документация за докторската програма по „Геология и проучване на полезните изкопаеми“ (ГППИ) е подготвена съобразно изискванията на нормативната база и вътрешните университетски правилници и инструкции. Темите на докторантурите са в съответствие с актуалните научни проблеми и обществените потребности за този академичен профил. Налице са стандарти за разработването, одобрението и периодичното обновяване на учебната документация, въпреки че по конкретната програма това не се прави ежегодно. Докторантите се обучават по индивидуален план. Всеки докторант има досиета, в което се съдържат всички материали и документи, свързани с неговото зачисляване, подготовка, атестиране и разработване на дисертационния труд. Документацията по докторската програма се поддържа на необходимото административно ниво и се съхранява надлежно. Докторската програма е съвместима с аналогични програми, което е условие за реализиране на мобилности. Необходимо е ежегодно да се провеждат консултации и проучвания с потребителите на кадри и докторанти, като се отчита тяхното мнение и интерес относно придобитите умения по време на обучението и актуалността на учебния план.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1. в съответствие със стандарт 3 от ESG - част 1 /1-10/: „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд“:

Важно значение в подготовката на докторантите по програмата в основното звено има съвместната дейност с други катедри на ГГФ и МГИ, както

и разработването на съвместни научноизследователски проекти с други извънуниверситетски структури и звена. Отчетите на докторантите са форма на контрол и проверка. Обучението на докторантите по докторска програма ГППИ отговаря на съвременните изисквания за обучение в ОНС „доктор“. Индивидуалният учебен план е подробно разписан, като докторантите участват активно в неговото съставяне. Отчетите на докторантите се приемат на катедрен и факултетен съвет, но няма редовна практика за провеждане на докторантски семинари. Вместо тях е предвидено участието им в докторантска сесия на ежегодната конференция на БГД, където техните резултати могат да бъдат обсъдени от колегията. Има регламентирани правила и организация за разглеждане на жалби от докторанти, но няма регистрирани такива.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1. в съответствие със стандарт 4 от ESG - част 1 /1-10/: „Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация”

ГГФ при СУ провежда политика за непрекъснато подобряване и обновяване на документацията за прием и обучение на докторанти по научните специалности, за които има акредитация от НАОА. Приемът на докторантите е регламентиран от чл. 68 (1) на ЗВО. При обучението в ОНС „доктор“ по ГППИ се прилагат в пълна степен нормативно регламентирани задължения във връзка със ЗВО и ЗРАСРБ, Правилника за образователни дейности в СУ, изпълняват се препоръките за европейските стандарти и се прилагат добрите международни практики при осъществяване на обучение по докторската програма. Пълната информация за кандидатстване, прием, обучение, отчисляване, предзащита и защита на научния труд е публично достъпна на сайта на СУ „Св. Кл. Охридски“ в частта за докторантурите. Мобилността на докторантите се осъществява чрез участие в конференции, кратки изследователски визити и командировки, или по-дълъг престой и обучение в чужбина. Възможности за финансиране на изследователски визити и командировки дават научни проекти с участието на докторантите (например тези, финансирани от НФНИ или от тематични сесии и сесиите за подпомагане на докторанти на ФНИ при СУ). В СУ, най-вече по програмата Еразъм+, е осигурена отлична възможност за мобилност на докторантите. През изминалия акредитационен период 5 докторанта в ОНС „доктор“ по ГППИ са осъществявали мобилност в чуждестранни университети и организации (в Австрия, Швейцария, Великобритания, Сърбия). Докторантите са взели участие в 20 научни форума, от които 3 в чужбина. Обучавани са 7 докторанти, от които 2 са защитили докторската си степен, а 4 са отчислени с право на защита.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията“:

Хабилитираните преподаватели в обучаващото звено отговарят на критериите за оценка на кадрите, които могат да ръководят докторанти. Обучението и научното ръководство на докторантите се осъществява от компетентни и доказани в своята област специалисти – 4 хабилитираните преподаватели, 2 доктори и 1 нехабилитиран. Те са автори на редица монографии, учебници и други научни публикации. Академичният състав на основен трудов договор осигурява добра академична среда за научни изследвания. Всички преподаватели работят на основен трудов договор. Обективен израз за изследователска активност и качеството на преподавателския състав за отчетния период са публикациите и участията в конференции и изследователски проекти. Преподавателският състав има 67 публикации през периода, като 18 от тях са в реферирани и индексирани издания. Взели са участие в над 30 конференции и са работили по 22 изследователски проекта, макар че по-голямата част от тези проекти не са международни. Освен публикациите и участията в конференции са издадени от академичния състав на катедрата още 5 учебника и научни книги.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1. в съответствие със стандарт 6 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научно-изследователската, художествено-творческата и спортна дейности“:

Катедра „Геология и проучване на полезните изкопаеми“ разполага с необходимата научна инфраструктура, в т.ч. информационни системи, научни сбирки, музей, библиотечни места и др., които създават благоприятни условия за успешна изследователска работа на докторантите. ГГФ предоставя на докторантите достъп до широк спектър от информационни ресурси. Материално-техническата и информационна база, която е на разположение на докторантите е в съответствие със спецификата на научната специалност – специално помещение за докторанти, и достъп до всички лаборатории на факултета и на специалността. Въпреки наличните помещения и оборудване, според докторантите, е необходимо те да бъдат модернизирани. Необходимо е обновяване на докторантската стая, с цел подобряване на комфорта на докторантите и стимулиране на тяхното развитие.

Чрез финансови средства от бюджета на катедрата МППИ могат да бъдат осигурени 3 дни командировка до обекта на изследването, което не винаги е достатъчно. Като цяло финансирането на учебно-преподавателската и научноизследователската дейности на докторантите не е напълно осигурено, в това число: за анализи (вкл. автоматизирани), лабораторни и теренни проучвания, заплащане на часовете за преподавателска дейност над определения минимум и др. и е необходимо да се търсят допълнителни източници за неговото подобряване.

Важно значение за подготовката на докторантите има и сътрудничеството с други университети и научни институти, като ГИ БАН и МГУ. Научните ръководители оказват методична помощ при представянето на докторантите

на научни форуми или при представяне на ръкописи за публикуване. За периода 2011 - 2017 г докторантите в специалност Геология и проучване на полезни изкопаеми са публикували 13 резюмета от участия в конференции, предимно на национално ниво и са участвали в 20 научни статии, 2 от които в реферирани и индексирани списания. Докторантите имат възможност да публикуват и в академичните издания на СУ.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1. в съответствие със стандарт 7 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите“:

Разработената от СУ система за управление на качеството е основа за поддържане на високо качество на процеса на обучение и административно обслужване чрез вътрешни одити във всички факултети на СУ от специално обучени вътрешни одитори и по утвърден график. В Ректората и в сградите на факултетите от 2016 г. са поставени анкетни кутии за писмени мнения, предложения и отзиви за качеството на административното обслужване и обучението в СУ. Но резултатите, свързани с управлението на качеството на обучението по докторската програма ГППИ не са огласени публично (напр. в сайта на СУ), няма и данни за проведени анкетните проучвания с докторантите, с цел запознаване с мнението им относно качеството на докторската програма и актуалността на учебния план. Проследяването на развитието и успеваемостта на докторантите се осъществява чрез ежегодното атестиране и оценка на напредъка по изпълнението на индивидуалния учебен план на всеки докторант (за редовните докторанти отчитането е на всеки 3 месеца), обсъждане на отчетата на Катедрен съвет и приемане на оценката по атестацията на Факултетен съвет.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1. в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; проведени университетски форуми с участието на докторанти“:

Достъпът до информацията за дейностите на СУ, публикувана на официалните му уеб страници, е организиран на две нива. Първото ниво обхваща публичната информация за дейностите на СУ, а второто ниво обхваща служебна информация, която е от значение най-вече за текущата дейност на академичната общност на СУ – студенти, преподаватели и служители. Всеки факултет самостоятелно определя как да организира предоставянето на информацията за учебната си документация. Значителна част от научните постижения в областта на докторската програма се представят в сборници от научни конференции на БГД. Дейностите, свързани с профила на докторската програма, се описват в годишните отчети за дейността на катедрата за съответните години. Публичната информация относно кандидатстването и

обучението по докторските програми на ГГФ се публикува на официалната страница на СУ, в рубрика „Образование“, секция „Докторантури“. Информация за възможностите за обмен на студенти и докторанти по Еразъм+ се предоставя на няколко нива – чрез публикуването и на официалната интернет страница на СУ. Цялата процедура по конкурсите за подбор на студенти и преподаватели по тази програма е прозрачна и се публикува на специалната интернет страница. Към настоящия момент ГГФ има 25 договора за мобилност на студенти и докторанти по Еразъм+ (за периода 2014 – 2021 г.) и други двустранни договори. Общото впечатление е, че по-голямата част от информацията, която е от интерес за всички заинтересовани страни и обществеността е достъпна от сайта на университета, но липсва добра логическа структура с подходящи достъп и връзки между страниците за нуждите на отделните типове потребители.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1. в съответствие със стандарт 9 от ESG - част 1 /1-10/: „Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии“:

В системата за управление на качеството в СУ е заложено върху образователните програми на Университета да се осъществява текущ мониторинг, насочен към анализ на развитието на съвременната наука и технологии и необходимостта от съответно актуализиране на учебното съдържание; съпоставяне с добри практики на водещи европейски и световни академични институции; проучване на мнението и препоръките на заинтересовани лица – работодатели, студенти, преподаватели и др., а образователните програми на СУ да са предмет на постоянен вътрешен и външен мониторинг. Целта е резултатите от този мониторинг да се използват за периодично актуализиране на учебните планове и програми. Въпреки, че на ниво катедрен съвет съществуват практики за осъвременяването на докторската програма ГППИ и съобразяването ѝ със спецификата на конкретните докторантски теми, то е препоръчително активизиране в тази посока. Например, добре е да се отчете мнението на част от докторантите, че е необходимо конспектът за кандидатстване по докторантурата да бъде актуализиран.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1. в съответствие със стандарт 10 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми“:

Основният за СУ външен оценяващ орган е Националната агенция по оценяване и акредитация. Докторската програма ГППИ е получила своята последна акредитация през 2012 година с висока положителна оценка.

Външна оценка и признанието за качеството на обучението и на изучаваните специалности в СУ идва и от позицията му според Рейтинговата

система на висшите училища в България и от участието на университета в международни класации.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, проведено **на 15.10.2018г. (Протокол №19)**, на основание чл.88а, ал.5, т.1 от ЗВО и чл. 38, ал.2 от ПДНАОА, членовете на Постоянната комисия гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на докторски програми по десетобалната система, в съответствие с чл. 79 (1) на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА “Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти”, Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика взе следното **РЕШЕНИЕ**:

1. Дава програмна акредитация на докторска програма „Геология и проучване на полезните изкопаеми”, в професионално направление 4.4. Науки за Земята, от област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, на Геолого-географски факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, на основание обща оценка: 9,34 (девет цяло и тридесет и четири стотни).

2. Срокът на валидност на акредитацията е ШЕСТ години, в съответствие с чл.79, ал.4 от ЗВО.

Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика формулира следните **препоръки**:

1. Да се подобри практическото прилагане на система за управление на качеството и огласяване на съответните резултати като се акцентира върху активното включване на докторантите, осигуряване актуалността на конспекта за кандидатстване по докторантурата и периодичното обновяване на учебния план.

Срок: постоянен

2. Да се модернизира и обнови материално-техническата база на докторантската стая.

Срок: постоянен

3. Да се осигурят допълнителни източници за подобряване финансирането на учебно-преподавателската и научноизследователската дейности на докторантите.

Срок: постоянен

4. Да се повиши публикационната активност на докторантите в реферирани и индексирани научни издания и участието им в

международни проекти и научни форуми.

Срок: постоянен

Общата словесна оценка в съответствие с получената числова е: пълно съответствие

Председател на ПКПНМИ:

(проф. Мария Шишиньова)